

ĐỔI MỚI QUẢN TRỊ ĐỊA PHƯƠNG PHÙ HỢP VỚI MÔ HÌNH CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG HAI CẤP

★ TS TRẦN THÁI HÀ

Học viện Báo chí và Tuyên truyền

● **Tóm tắt:** Các mục tiêu phát triển đất nước và từng địa phương trong kỷ nguyên mới, mô hình chính quyền địa phương hai cấp đặt ra những yêu cầu mới đối với quản trị địa phương. Trong khi quản trị địa phương ở nước ta hiện còn có những hạn chế. Bài viết tập trung làm rõ sự cần thiết phải đổi mới quản trị địa phương; phân tích các nội dung đổi mới. Từ thực tế đó, đề xuất các định hướng giải pháp đổi mới quản trị địa phương phù hợp với mô hình chính quyền địa phương hai cấp.

● **Từ khóa:** quản trị địa phương; chính quyền địa phương hai cấp.

Innovating local governance in alignment with the two-tier local government model

● **Abstract:** The development goals of the country and its localities in the new era, together with the adoption of a two-tier local government model, have generated new requirements for local governance. Meanwhile, local governance in Vietnam continues to exhibit certain limitations. This article clarifies the necessity of innovating local governance, analyzes key areas of reform, and, based on current practice, proposes orientations and solutions for renewing local governance in alignment with the two-tier local government model.

● **Keywords:** local governance; two-tier local government.

1. Mở đầu

Quản trị địa phương là vấn đề không mới đối với nhiều quốc gia. Ở nước ta, hoạt động quản trị địa phương cũng đã được thực hiện. Tuy nhiên, khi cùng với tăng cường quản lý nhà nước, Đảng và Nhà nước ta đã chú trọng quản trị quốc gia; hệ thống hành chính đã chuyển sang mô hình chính quyền địa phương hai cấp, hệ thống quản trị địa phương phải đổi mới với những thách thức mới đòi hỏi phải tiếp tục hoàn thiện về lý luận, nhận thức đầy đủ sự cần thiết phải đổi mới, nội dung đổi mới, từ đó xác định

phương hướng và các giải pháp đổi mới có hiệu quả quản trị địa phương trong tình hình mới.

2. Nội dung

2.1. Sự cần thiết phải đổi mới quản trị địa phương

Một là, quản trị địa phương cần thích ứng hơn với đổi mới quản trị quốc gia và nâng lên hiệu lực, hiệu quả của quản lý nhà nước tại địa phương

Từ Đại hội XIII, Đảng ta chủ trương không chỉ đổi mới, tăng cường quản lý nhà nước, mà còn phải đổi mới, tăng cường quản trị quốc gia:

“Đổi mới quản trị quốc gia theo hướng hiện đại, hiệu quả...; huy động, quản lý và sử dụng có hiệu quả mọi nguồn lực cho phát triển” (ĐCSVN, 2021, tr.203), coi đó là một trong những đột phá chiến lược. Đại hội XIV của Đảng đã lần đầu tiên nêu khái niệm thể chế phát triển xã hội, trong đó có yêu cầu “khơi thông, giải phóng và phát huy hiệu quả mọi nguồn lực; đẩy mạnh phân cấp, phân quyền trong quản lý, quản trị phát triển giữa Trung ương và địa phương, phát huy vai trò tự chủ, tự chịu trách nhiệm của địa phương” (ĐCSVN, 2026, tr.129). Đại hội đã đề ra nhiệm vụ “Xây dựng hệ thống quản lý nhà nước, quản trị quốc gia hiện đại, hiệu quả, phục vụ và kiến tạo phát triển...; bảo đảm sự quản lý thống nhất của Trung ương, đồng thời phát huy vai trò chủ động, sáng tạo, tự chịu trách nhiệm của địa phương” (ĐCSVN, 2026, tr.129). Quản trị quốc gia không còn đơn thuần là hoạt động quản lý hành chính của các cơ quan nhà nước, mà là hoạt động rộng lớn, tổng hợp, trong đó Nhà nước giữ vai trò trung tâm kiến tạo, điều phối sự tham gia của các chủ thể, các lực lượng xã hội nhằm định hướng và thúc đẩy phát triển nhanh và bền vững đất nước. Quản trị địa phương cần hướng tới phát huy cao nhất vai trò quản lý nhà nước của chính quyền địa phương trong việc xây dựng một hệ thống cơ chế có hiệu lực, hiệu quả cao, phát huy được mọi nguồn lực đã và có thể có ở địa phương cho phát triển địa phương, có khả năng thích ứng cao với mọi biến đổi, lấy người dân và doanh nghiệp làm trung tâm, lấy chất lượng phát triển và sự hài lòng của người dân làm mục tiêu, thước đo. Quản trị địa phương phải đổi mới để đồng bộ, phù hợp với đổi mới quản trị quốc gia; các hoạt động quản trị địa phương không được chậm trễ, gây cản trở đối với hoạt

động quản trị quốc gia. Mặt khác, quản trị địa phương còn phải gắn kết, phát huy tối đa vai trò của tự quản cộng đồng, quyền và năng lực làm chủ xã hội của tập thể người lao động, của các cộng đồng dân cư. Theo đó, đổi mới quản trị địa phương phải được tiến hành đồng thời, góp phần thúc đẩy đổi mới quản trị quốc gia và tự quản cộng đồng.

Quản trị địa phương lấy quản lý nhà nước của chính quyền địa phương làm nòng cốt. Tuy nhiên, nếu quản lý nhà nước của chính quyền địa phương hướng chủ yếu tới việc bảo đảm tuân thủ đúng pháp luật và chính sách, giữ nghiêm trật tự kỷ cương, thì quản trị địa phương còn hướng tới khơi dậy, phát huy mọi nguồn lực của địa phương; đánh giá được chất lượng, hiệu quả sử dụng nguồn lực; rõ người thực hiện, rõ việc phải làm, rõ lộ trình triển khai, rõ thời gian hoàn thành, rõ kết quả và cuối cùng người dân địa phương có thể cảm nhận được thành quả của quản trị đem lại cho họ. Quản trị địa phương tốt sẽ gọi mở các mô hình tổ chức, các dự án khả thi, các giải pháp hữu hiệu để hoạt động quản lý nhà nước của chính quyền địa phương không chỉ chặt chẽ, mà còn tạo ra không gian, hệ sinh thái thúc đẩy sự phát triển trên cơ sở minh bạch, công bằng, sự hài hòa lợi ích giữa các chủ thể, mọi người đều được thụ hưởng thành quả của phát triển, không để ai đứng ngoài cuộc, không để ai bị bỏ lại phía sau.

Cùng với quản lý nhà nước tại địa phương, quản trị địa phương phải đổi mới để vừa bảo đảm tính pháp quyền, tuân thủ đúng pháp luật và chính sách của Nhà nước, vừa bảo đảm tính công khai, minh bạch và trách nhiệm giải trình của cơ quan chính quyền địa phương; có sự đồng thuận và tham gia chủ động, tích cực của các chủ thể ở địa phương; có khả năng đáp ứng đầy đủ các nhu cầu chính đáng của các đối

tượng, nhất là các cộng đồng dân cư và người dân trên địa bàn.

Hai là, quản trị địa phương phải đổi mới để hiện thực hóa quan điểm “địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm”, khắc phục tư tưởng thụ động, sợ trách nhiệm

Trong những năm gần đây, để cụ thể hóa chủ trương đẩy mạnh phân cấp, phân quyền và đề cao chế độ trách nhiệm của các cấp, các ngành, Đảng và Nhà nước ta đã khẳng định mạnh mẽ quan điểm “địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm”. Quan điểm này mở ra cơ hội lớn để các địa phương, trước hết là cấp tỉnh, chủ động và sáng tạo trong vận dụng luật pháp, các cơ chế, chính sách, quy định của Trung ương để phát huy những sáng kiến có giá trị; khai thác, sử dụng có hiệu quả các nguồn lực của địa phương cho phát triển; thử nghiệm, hình thành các mô hình đổi mới sáng tạo mang tính đột phá để có được những phát triển vượt trội, từ đó thúc đẩy sự phát triển chung của địa phương.

Để thực hiện được quan điểm này, quản trị địa phương phải không chỉ bảo đảm thực hiện nghiêm pháp luật và chính sách do các cơ quan nhà nước ở trung ương ban hành, mà còn phải tạo lập được cơ chế huy động được sự tham gia tích cực, trực tiếp và có hiệu quả của các tổ chức xã hội, cộng đồng doanh nghiệp và người dân vào quá trình ra quyết định, thực hiện các chương trình, dự án của địa phương.

Mới đây, Tổng Bí thư Tô Lâm đã yêu cầu: “Tuyệt đối không trông chờ, không ỷ lại vào Trung ương, không sao chép máy móc mô hình của nơi khác. Thay vào đó phải phát huy tinh thần tự chủ, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm và dám chịu trách nhiệm theo định hướng chung của Đảng và trong khuôn khổ pháp luật. Địa phương nào để chậm trễ cải cách, để lãng phí nguồn lực, bỏ lỡ thời cơ phát triển thì trước hết

người đứng đầu phải chịu trách nhiệm trước Đảng và Nhân dân” (Tô Lâm, 2026, tr.90).

Ba là, quản trị địa phương phải phù hợp với quy mô địa phương mới và mô hình chính quyền địa phương hai cấp

Sau khi thực hiện cuộc cách mạng về tổ chức, sắp xếp lại địa giới đơn vị hành chính, quy mô diện tích, dân số của tỉnh, thành phố và xã, phường tăng lên đáng kể, nhiều tỉnh, thành phố mới hiện nay do hợp nhất 2-3 tỉnh trước đây, nhiều xã, phường do hợp nhất 2-5 xã, phường trước đây. Theo đó, phạm vi quản trị địa phương cấp tỉnh và quản trị địa phương cấp xã rất rộng, trong đó có các tỉnh, xã, phường trước đây phát triển không đồng đều; một số tỉnh trước đây chỉ có rừng, nay có cả biển và ngược lại. Thực tế này diễn ra đồng thời với việc áp dụng mô hình chính quyền hai cấp, không còn cấp huyện.

Trong mô hình mới, chính quyền cấp tỉnh quan hệ trực tiếp với chính quyền cấp xã, khoảng cách giữa chính quyền cấp tỉnh và chính quyền cấp xã đã rút ngắn, không còn cấp trung gian.

Là cấp gần dân nhất, chính quyền cấp xã phải giải quyết tất cả các thủ tục hành chính và dịch vụ công, kể cả các thủ tục hành chính không theo địa giới hành chính, theo thẩm quyền và trách nhiệm, mà không còn chính quyền cấp huyện để kính chuyển, xin ý kiến; phải có năng lực phản ứng nhanh với các tình huống, thích ứng và phản ứng linh hoạt với các thay đổi, sử dụng tối ưu các nguồn lực, kể cả nguồn lực xã hội, rút ngắn quy trình và thời gian giải quyết công việc, giảm thiểu chi phí tuân thủ, thực hiện nghiêm trách nhiệm giải trình, đối thoại với người dân. Quản trị địa phương trong mô hình chính quyền địa phương hai cấp còn đòi hỏi sự hợp tác chặt chẽ giữa các cơ quan chính quyền với các tổ chức xã hội, các chủ thể ngoài nhà nước, cộng đồng doanh nghiệp trên địa bàn.

Bốn là, quản trị địa phương phải thích ứng với quá trình đẩy mạnh phát triển khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia

Trong bối cảnh khoa học, công nghệ phát triển mạnh mẽ, đặc biệt là cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, sự xuất hiện của trí tuệ nhân tạo, quản trị địa phương và quản trị quốc gia đứng trước những yêu cầu đổi mới cơ bản và toàn diện, nâng cao năng lực quản trị địa phương nhằm bảo đảm phát triển bền vững và bao trùm. Hiện nay, chuyển đổi số nổi lên như một động lực quan trọng, một phương thức hoạt động mới, có tác động sâu rộng đến mọi lĩnh vực của đời sống kinh tế - xã hội và phương thức quản trị quốc gia, quản trị địa phương. Chuyển đổi số không chỉ tạo điều kiện nâng cao năng suất lao động, cải thiện chất lượng dịch vụ công và hiệu quả điều hành của bộ máy chính quyền địa phương, mà còn góp phần tăng cường tính minh bạch, trách nhiệm giải trình và sự tham gia của người dân vào quá trình hoạch định, thực thi các chương trình, kế hoạch phát triển của địa phương.

Quản trị địa phương hiện nay đòi hỏi phải tạo lập được thể chế phát triển, trong đó người dân và doanh nghiệp là trung tâm, là chủ thể, nguồn lực, động lực chính; đội ngũ cán bộ khoa học là nhân tố then chốt; chính quyền nhà nước giữ vai trò kiến tạo, dẫn dắt, thúc đẩy, tạo điều kiện thuận lợi nhất cho phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Quản trị địa phương phải thực hiện trên môi trường số, kết nối và vận hành thông suốt giữa các tổ chức, cơ quan trong hệ thống chính trị, với các tổ chức xã hội, các doanh nghiệp trên địa bàn; thực hiện kết nối, chia sẻ đồng bộ, có thể dùng chung cơ sở dữ liệu địa phương; khai thác và sử dụng có hiệu quả tài nguyên số, dữ liệu số; phát triển chính quyền số cùng với phát triển kinh tế số, xã hội số, công dân số.

2.2. Nội dung đổi mới quản trị địa phương trong mô hình chính quyền địa phương hai cấp

Một là, xây dựng, hoàn thiện cơ chế quản trị địa phương

Đại hội XIV của Đảng đã đề ra nhiệm vụ: “Đẩy mạnh phân cấp, phân quyền theo hướng tăng cường tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm của chính quyền địa phương với phương châm “địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm”. Tiếp tục hoàn thiện việc vận hành chính quyền địa phương 2 cấp, khai thác hiệu quả không gian phát triển, phát huy tiềm năng, lợi thế của địa phương, vùng phù hợp với đặc thù từng địa bàn, gắn với yêu cầu phát triển vùng, liên kết vùng” (ĐCSVN, 2026, tr.127-128). Theo đó, căn cứ luật pháp, chính sách của Nhà nước, thể chế chung về quản lý nhà nước và quản trị quốc gia; theo sự phân cấp, phân quyền và ủy quyền của Trung ương, chính quyền cấp tỉnh xây dựng và từng bước hoàn thiện cơ chế quản trị địa phương phù hợp với đặc điểm đặc thù của địa phương. Cùng với việc hoàn thiện cơ chế vận hành của chính quyền theo mô hình mới, cần hình thành cơ chế để thu hút được sự tham gia tích cực, trực tiếp của các doanh nghiệp, tổ chức kinh tế, đơn vị sự nghiệp công lập, cơ sở dịch vụ ngoài công lập trên địa bàn vào sự phát triển kinh tế - xã hội, giữ gìn an ninh trật tự, xây dựng đời sống văn hóa của địa phương. Cơ chế đó phải vừa bảo đảm tính ổn định, vừa có độ mở, tính mềm dẻo cần thiết để xử lý linh hoạt khi có tình huống mới phát sinh.

Hai là, đánh giá đúng các nguồn lực phát triển của địa phương

Nhận diện, đánh giá đúng các nguồn lực là điều kiện đầu tiên của quản trị địa phương. Không đánh giá đầy đủ, đúng đắn tiềm năng là bỏ lỡ thời cơ phát triển, thậm chí lãng phí nguồn lực. Để thực hiện được khát vọng phát triển, không thỏa

mãn với những gì đã đạt được, vượt lên mọi thách thức, đạt và giữ vững tốc độ tăng trưởng hai con số, cần nhìn nhận hết các thế mạnh, lợi thế, tiềm năng phát triển của địa phương. Nguồn lực phát triển của địa phương gồm cả nguồn nhân lực, nguồn vật lực và nguồn tài lực; cả nguồn lực công và nguồn lực của khu vực tư, kể cả đầu tư của nước ngoài; cả nguồn lực trước mắt và nguồn lực dự báo có thể có. Nguồn nhân lực bao gồm lực lượng lao động, khoa học - công nghệ, văn hóa, các nghề truyền thống... Nguồn vật lực bao gồm vị trí địa lý, khí hậu, đất đai, rừng, biển, nguồn nước, tài nguyên thiên nhiên, kết cấu hạ tầng... Nguồn tài lực bao gồm nguồn đầu tư công của Nhà nước, nguồn vốn đầu tư của tư nhân, doanh nghiệp khu vực ngoài nhà nước.

Ba là, cải tiến quy trình quyết định các chủ trương, chương trình, kế hoạch, biện pháp phát triển địa phương

Cùng với việc tăng cường, đổi mới sự lãnh đạo của cấp ủy đảng địa phương đối với quản trị địa phương và sự phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững quốc phòng, an ninh của địa phương, khi mở rộng quản lý nhà nước thành quản trị địa phương, cần thay đổi cách thức, quy trình hình thành các quyết định phát triển địa phương. Trước hết, các chương trình, kế hoạch, dự án phát triển kinh tế - xã hội của địa phương cần có sự tham gia ý kiến, đóng góp các sáng kiến của các tổ chức xã hội, các doanh nghiệp, các nhà khoa học và người dân, tạo lập sự đồng thuận chung. Các quyết định đầu tư phát triển, cơ chế quản lý ở cấp xã cần thực hiện đúng phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”.

Bốn là, sử dụng hợp lý, hiệu quả các nguồn lực phát triển của địa phương

Cần đánh giá cụ thể các nguồn lực “cứng” và các nguồn lực “mềm”, nhất là khoa học - công

nghệ, hạ tầng số; nhân lực, vật lực và tài lực; các nguồn lực đang có và các nguồn lực có thể có trong tương lai gần và trong tương lai xa; các nguồn lực do Trung ương đầu tư, các nguồn lực xã hội tại địa phương; v.v.. Riêng nguồn lực vật chất, đặc biệt quan tâm các nguồn lực về kết cấu hạ tầng, hạ tầng logistics, địa kinh tế, các nguồn lực có thể tái tạo... Trên cơ sở đó, chính quyền địa phương có kế hoạch hợp lý trong khai thác, bố trí sử dụng tối ưu các nguồn lực gắn với hạch toán, đánh giá đúng hiệu quả và tác động toàn diện của các dự án, có tính đến việc bồi dưỡng, tái tạo các nguồn lực.

Năm là, thực hiện tốt các hoạt động kiểm tra, giám sát, kiểm soát trong quá trình quản trị địa phương

Nội dung kiểm tra, giám sát, kiểm soát cần bao gồm đầy đủ, từ kiểm soát việc quyết định chủ trương, chương trình phát triển địa phương đến việc tổ chức thực hiện các chủ trương, chương trình đó; kiểm tra, giám sát, kiểm soát việc phân công, thực thi quyền lực của các cơ quan có thẩm quyền và trách nhiệm của các chủ thể tham gia; kiểm tra, giám sát, kiểm soát việc xử lý các tình huống phát sinh và các xung đột lợi ích (nếu có). Hoạt động kiểm tra, giám sát, kiểm soát phải có sự phối hợp chặt chẽ, thường xuyên giữa tự kiểm soát của ủy ban nhân dân; giám sát của hội đồng nhân dân đối với ủy ban nhân dân; giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và người dân; thanh tra của cơ quan thanh tra cấp trên; công tác kiểm tra, giám sát của Đảng đối với tổ chức đảng và đảng viên ở địa phương; giám sát của các cơ quan báo chí. Hướng mạnh hoạt động kiểm tra, giám sát sang chủ động phát hiện từ sớm, từ xa tình trạng trì trệ, không thật sự tích cực đổi mới sáng tạo, nói không đi đôi với làm, làm việc không đem lại hiệu quả thực tế, chậm giải quyết các vấn đề đặt ra và các biểu hiện

sai phạm, nhất là những biểu hiện tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Sáu là, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức chính quyền địa phương

Trong mô hình chính quyền địa phương hai cấp và đổi mới quản trị địa phương, đội ngũ cán bộ, công chức chính quyền địa phương có vai trò đặc biệt quan trọng và có những đòi hỏi cao về chất lượng. Tập trung xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức các cơ quan chính quyền cấp cơ sở, bảo đảm cơ cấu hợp lý, có đủ phẩm chất, trình độ chuyên môn, năng lực công tác, thật sự chuyên nghiệp, liêm chính, thực hiện nghiêm trách nhiệm và đạo đức công vụ, đáp ứng tốt yêu cầu đổi mới quản trị địa phương trong tình hình mới.

2.3. Định hướng giải pháp đổi mới quản trị địa phương phù hợp với mô hình chính quyền địa phương hai cấp

Một là, đổi mới tư duy, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể

Chuyển đổi tư duy từ chỉ quản lý nhà nước sang thực hiện đồng thời cả quản lý nhà nước và quản trị quốc gia, từ quản trị công truyền thống sang quản trị quốc gia hiện đại; coi quản trị địa phương là một trong những đột phá chiến lược, nhằm thúc đẩy đổi mới sáng tạo, phát huy sức mạnh tổng hợp của toàn xã hội và hiện thực hóa mục tiêu phát triển nhanh và bền vững địa phương, đất nước trong kỷ nguyên mới. Yêu cầu đổi mới và nâng cao hiệu quả quản trị địa phương đã được khẳng định rõ trong các văn kiện của Đảng, đặc biệt là Nghị quyết Đại hội XIV. Để đổi mới có hiệu quả quản trị địa phương, cần nhận thức đầy đủ, sâu sắc: năng lực quản trị địa phương có mối quan hệ chặt chẽ với chất lượng phát triển của địa phương. Những địa phương được quản trị hiệu quả phải có khả năng nhận diện đúng các vấn đề phát

triển, lựa chọn các ưu tiên phát triển phù hợp, huy động và sử dụng hiệu quả các nguồn lực, đồng thời duy trì được niềm tin và sự đồng thuận của các tổ chức, cộng đồng doanh nghiệp và người dân trong quá trình phát triển, nhất là trước những thách thức lớn, những tình huống đột xuất, nâng cao hiệu quả quản trị, giảm bớt chi phí tuân thủ và các chi phí xã hội, khắc phục những rào cản quá trình phát triển nhanh và bền vững của địa phương.

Hai là, tiếp tục hoàn thiện thể chế, phân định rõ thẩm quyền, trách nhiệm, đẩy mạnh phân cấp, phân quyền trong quản trị quốc gia và quản trị địa phương

Trong khi kiên quyết, kiên trì giữ vững sự quản lý tập trung, thống nhất của Trung ương, kỷ luật kỷ cương quản lý xã hội, đổi mới quản trị quốc gia, cần định hình rõ và hoàn thiện thể chế quản trị địa phương, cụ thể hóa quan điểm “địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm”. Quốc hội, Chính phủ tập trung xác lập hành lang pháp lý đồng bộ, thống nhất, ổn định, đơn giản, dễ thực hiện, lấy người dân và doanh nghiệp làm trung tâm, phản ánh đúng thực tiễn các địa phương, mở đường cho đổi mới sáng tạo, kiến tạo phát triển, huy động mọi tổ chức ngoài nhà nước, mọi người dân và doanh nghiệp tham gia vào phát triển kinh tế - xã hội và quản trị địa phương. Quốc hội, Chính phủ, các bộ, ngành chỉ quy định những vấn đề mang tính khung, những vấn đề có tính nguyên tắc thuộc thẩm quyền của Trung ương, còn những vấn đề thực tiễn thường xuyên biến động thì giao chính quyền địa phương quy định; đối với những vấn đề mới và gắn với đặc thù địa phương có thể áp dụng cơ chế thí điểm. Thực hiện nghiêm túc cơ chế tiếp thu, giải trình ý kiến góp ý của các đối tượng chịu sự tác động trong xây dựng chính

sách và pháp luật. Phân cấp, phân quyền trong quản trị quốc gia và quản trị địa phương theo hướng giao cho cấp, ngành thực hiện chủ trì sự phối hợp giữa các cơ quan những công việc mà cấp, ngành đó có thể thực hiện có hiệu quả cao nhất trên cơ sở xác định rõ thẩm quyền, trách nhiệm, kể cả trách nhiệm giải trình và trách nhiệm pháp lý khi để xảy ra sai phạm.

Ba là, nâng cao năng lực kiến tạo, quản lý, điều hành của chính quyền địa phương

Với chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn mới của chính quyền cấp tỉnh, cấp xã và cơ chế quản trị địa phương, các cơ quan chính quyền địa phương cần nhận thức, xác định đúng thẩm quyền, trách nhiệm của mình, trên cơ sở đó nâng cao toàn diện năng lực kiến tạo, quản lý, điều hành trong quản trị địa phương theo cơ chế vận hành mới. Chú trọng việc thu hút các cơ quan khoa học của quốc gia, các tập đoàn kinh tế lớn của Nhà nước và ngoài khu vực nhà nước, các doanh nghiệp địa phương, Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội địa phương đóng góp ý kiến và tham gia thực hiện các chương trình phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Cơ quan chính quyền cấp tỉnh tăng cường sâu sát cơ sở, cơ quan chính quyền cấp xã và khuyến khích các doanh nghiệp lớn trên địa bàn hợp tác, hỗ trợ các xã, phường trong phát triển kinh tế - xã hội. Cơ quan chính quyền cấp tỉnh và cấp xã nâng cao năng lực tư duy, có tầm nhìn xa, trông rộng, dám làm lớn, mạnh dạn có những đột phá; có năng lực dự báo, phát hiện và xử lý đúng đắn các vấn đề mới phát sinh, các chuyển đổi, các diễn biến đột xuất.

Bốn là, đẩy mạnh chuyển đổi số, xây dựng chính quyền số, xã hội số

Hiện nay, chuyển đổi số trở thành vấn đề phổ biến trong toàn xã hội và tiếp tục được đẩy mạnh, trong đó xây dựng Chính phủ điện tử,

chính quyền số giữ vai trò trung tâm. Trong quản trị địa phương, chuyển đổi số đem lại tác động hai chiều từ phía chính quyền đến các tổ chức, doanh nghiệp, người dân và từ các tổ chức, doanh nghiệp, người dân đến các cơ quan chính quyền. Về phần mình, các cơ quan chính quyền địa phương cần đẩy mạnh số hóa tất cả các văn bản, quy trình quản lý và dịch vụ công; xây dựng hạ tầng công nghệ số, cơ sở dữ liệu cơ bản, có thể dùng chung giữa các cơ quan quản lý, mọi người dân đều có thể truy cập và khai thác vì lợi ích chung; chuyển mạnh các hoạt động sang trên môi trường số, kết nối, chia sẻ thông tin và vận hành thông suốt giữa các tổ chức trong hệ thống chính trị địa phương và giữa cơ quan địa phương với cơ quan trung ương. Đội ngũ cán bộ, công chức chính quyền địa phương phải đi tiên phong, gương mẫu trong “học tập số” và chuyển đổi số.

Năm là, tạo điều kiện thuận lợi để các doanh nghiệp, Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, các tổ chức xã hội và người dân tham gia vào quản trị địa phương

Để có được sự tham gia tích cực, có chất lượng của các tổ chức, doanh nghiệp và người dân địa phương vào quản trị địa phương, trước hết cần công khai hóa quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội của địa phương và các cơ chế, quy định đặc thù của địa phương. Hình thành cơ chế quản trị: đối với những chương trình, dự án phát triển kinh tế - xã hội có quy mô tương đối lớn nhất thiết phải lấy ý kiến của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, các tổ chức xã hội, các doanh nghiệp và người dân địa phương; thực hiện đấu thầu rộng rãi đối với các công trình kết cấu hạ tầng kinh tế, xã hội; thực hiện nghiêm chế độ tiếp xúc, đối thoại giữa người đứng đầu và các cơ quan chuyên môn của ủy ban nhân dân địa phương với doanh nghiệp và người dân; quy định rõ chế độ trách nhiệm của

ơ quan chính quyền trong việc giải quyết đơn, thư khiếu nại, tố cáo và kiến nghị của công dân.

Sáu là, chú trọng công tác kiểm tra, thanh tra, giám sát của Trung ương đối với quản trị địa phương

Cùng với hoạt động tự thanh tra, giám sát, kiểm soát của chính quyền đối với hoạt động quản trị địa phương, các cơ quan trung ương cần đẩy mạnh hoạt động kiểm tra, thanh tra, giám sát đối với chính quyền địa phương trong công tác quản lý nhà nước và quản trị địa phương. Qua kiểm tra, thanh tra, giám sát, kịp thời động viên, hỗ trợ các sáng kiến có giá trị của địa phương trong quản trị, đồng thời khuyến nghị chính quyền địa phương phòng ngừa các biểu hiện lệch lạc, các nguy cơ có thể dẫn đến sai phạm, đặc biệt là phát hiện các “nút thắt”, “điểm nghẽn” từ luật pháp, cơ chế, chính sách gây trở ngại đối với đổi mới sáng tạo của địa phương, gây lãng phí các nguồn lực.

Bảy là, tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy địa phương đối với các cơ quan chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội địa phương

Chú trọng quản trị địa phương và đẩy mạnh đổi mới quản trị địa phương là vấn đề lớn, có nhiều nội dung mới. Vì vậy, các cấp ủy địa phương cần làm tốt công tác tư tưởng trong các cấp ủy, tổ chức đảng và trong xã hội để đổi mới tư duy, xây dựng quyết tâm chính trị mạnh mẽ, tinh thần quyết liệt trong lãnh đạo, chỉ đạo, tạo ra những chuyển biến thật sự trong toàn hệ thống chính trị và các tầng lớp nhân dân về đổi mới quản trị địa phương. Các cấp ủy trực tiếp lãnh đạo cơ quan chính quyền địa phương xác định cụ thể nội dung đổi mới quản trị địa phương trong chương trình, kế hoạch công tác cả nhiệm kỳ, hằng năm của từng cơ quan, tổ chức, đơn vị, địa phương; lấy kết quả thực hiện đổi mới quản trị địa phương là một trong những tiêu chí

đánh giá hiệu quả thực hiện chức năng, nhiệm vụ và đánh giá thi đua, khen thưởng hằng năm đối với mỗi tổ chức và người đứng đầu tổ chức. Tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức địa phương theo yêu cầu đổi mới quản trị địa phương.

3. Kết luận

Quản trị địa phương trong điều kiện chính quyền địa phương hai cấp ở nước ta đang đứng trước những yêu cầu phải đổi mới mạnh mẽ, sâu sắc cả về nội dung và cơ chế vận hành. Đây là quá trình đòi hỏi sự nỗ lực, chủ động của các cơ quan chính quyền địa phương và sự tham gia tích cực của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, các tổ chức xã hội, các doanh nghiệp và người dân địa phương. Để đổi mới quản trị địa phương có kết quả cần thực hiện đồng bộ nhiều giải pháp, từ đổi mới tư duy, nhận thức đến cải tiến cơ chế vận hành, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đẩy mạnh chuyển đổi số và tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, thanh tra của các cơ quan, tổ chức □

Ngày nhận bài: 10-3-2026;

Ngày bình duyệt: 20-4-2026;

Ngày duyệt đăng: 24-4-2026.

Email tác giả: tranthaiha221@yahoo.com.vn

Tài liệu tham khảo:

ĐCSVN (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. (Tập I)*. Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

(ĐCSVN (2026). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV. (Tập I)*. Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.

Tô Lâm (2026). “Thống nhất ý chí và hành động, chuyển hóa tinh thần và tầm vóc của Nghị quyết Đại hội XIV của Đảng thành hành động thống nhất trong toàn Đảng, toàn dân, toàn quân”. Tạp chí *Cộng sản*, số 1.078 (1-2026).